

Начало>Предприемане на съдебни действия>Правна помощ

Правна помощ

Португалия

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Съгласно член 529 от [Гражданския процесуален кодекс на Португалия \(Código de Processo Civil\)](#) разноските и разходите, свързани със съдебното производство, се състоят от:

- съдебни такси (*taxa de justiça*);
- разходи, свързани с делото (*encargos*);
- разноски на страните (*custas de parte*).

Съответно:

- Всяка от страните трябва да е заплатила съдебните такси, за да започне съответното съдебно производство. Съдебните такси се изчисляват в зависимост от стойността или сложността на иска съгласно условията на [Наредбата за съдебните разноски \(Regulamento das Custas Processuais\)](#) и таблиците, приложени към нея. Съдебните такси се изразяват в „разчетни единици“ (*unidades de conta — UC*) в съответствие с член 5 от Наредбата за съдебните разноски. През 2023 г. стойността на 1 UC ще остане непроменена на 102,00 EUR. Тази сума може да се променя във времето.
- Разходите, свързани с делото, са тези, произтичащи от съдебното производство (като напр. плащания за вещи лица, за преводачески услуги и т. н.), поискани от страните или разпоредени от съдията — вж. член 16 от Наредбата за съдебните разноски.
- Разноските на страните са сумите, изразходвани от всяка от страните за разглеждане на делото от съда — сума, която им се възстановява, ако насрещната страна загуби делото, в съответствие с член 26 от Наредбата за съдебните разноски (напр. разходите за възнаграждения на адвокатите; разходите за назначени от съда съдебни изпълнители и др.).

2 Какво точно представлява правната помощ?

Достъпът до правни услуги и до съдилищата е предвиден в [Закон № 34/2004 от 29 юли 2004 г.](#)

Съгласно член 6 от Закон № 34/2004 правна защита е на разположение под две форми:

- правен съвет;
- правна помощ.

Съответно:

- Съгласно членове 14 и 15 от Закон № 34/2004 правният съвет се състои в техническо изясняване на приложимото към конкретни въпроси или дела право и може да бъде предоставен от адвокати.
- По силата на член 16 от Закон № 34/2004 правната помощ съществува под следните форми:
 - освобождаване от съдебни такси и други разходи, свързани с делото;
 - назначаване на правен съветник (като напр. адвокати и правни консултанти) и плащане на неговите възнаграждения и други разходи (като например разходи за пътуване);
 - плащане на възнагражденията на назначения от съда правен съветник (като напр. адвокат в наказателно производство);
 - плащане на съдебните такси и другите разходи, свързани с делото, на вноски;
 - назначаване на правен съветник и плащане на съответните такси и разходи на вноски;
 - плащане на възнагражденията и разходите, дължими на назначения от съда правен съветник, на вноски;
 - определяне на назначен от съда съдебен изпълнител и плащане на съответните такси (напр. за връчване на призовки, за мерките, необходими при процедури за изземване на имущество, и други производства за принудително изпълнение).

3 Имам ли право на правна помощ?

По силата на член 7 от Закон № 34/2004 следните категории лица имат право на правна защита, ако са в състояние да докажат финансови затруднения:

- португалски граждани;
- граждани на Европейския съюз;
- чужденци и лица без гражданство, които притежават валидни разрешения за пребиваване в държава — членка на Европейския съюз;
- чужденци без валидни разрешения за пребиваване в държава — членка на Европейския съюз, когато разрешение за пребиваване би било предоставено на португалски граждани в същата ситуация съгласно законите на тези държави;
- организации с нестопанска цел имат право на правна защита само под формата на правна помощ.

Забележка: субекти със стопанска цел и отделни дружества с ограничена отговорност нямат право на правна защита.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Съгласно член 17 от Закон № 34/2004 и член 7 от

[Министерско постановление за изпълнение № 46/2015 от 23 февруари 2015 г. \(Portaria n.º 46/2015\)](#) схемата за правна помощ е приложима за:

- всички съдилища, независимо от вида на делото;
- мирови съдилища;
- системи за алтернативно разрешаване на спорове, като например осигурявана от държавата медиация (*mediação pública*), например семейна или трудова медиация;
- дела, разглеждани от службите по вписвания;
- списъци, обработвани от нотариалните кантори;
- административнонаказателни производства.

Полезни връзки:

[Осигурявана от държавата система за семейна медиация \(на португалски език\)](#)

[Осигурявана от държавата система за трудова медиация \(на португалски език\)](#)

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

В спешни случаи, когато не е взето окончателно решение относно исканата правна помощ към момента, в който плащането на съдебните такси и другите разходи, свързани със съдебното дело, е дължимо, молителят трябва да представи документа, доказващ, че е подал молба за правна помощ, и след това да действа по определения начин (вж. член 29, параграф 5 от Закон № 34/2004):

Когато решението на компетентния отдел за социална сигурност все още не е известно, крайният срок за съответното плащане се отсрочва, докато решението бъде съобщено на молителя.

Когато отделът за социална сигурност вземе решение за предоставяне на правна помощ под формата на плащане на вноски, плащането на първата вноски е дължимо в срок от 10 дни от датата, на която решението е съобщено на молителя, без да се засяга възстановяването на по-късен етап на платените парични средства в случаите, когато решението е отменено.

Когато отделът за социална сигурност вече е издал отрицателно решение, плащането е дължимо в срок от 10 дни от датата, на която решението е съобщено на молителя, без да се засяга възстановяването на по-късен етап на платените парични средства в случаите, когато решението е отменено.

Ако срокът от 30 дни изтече, без да е взето решение по искането за правна защита (правен съвет или правна помощ), искането се счита за мълчаливо прието и заинтересованата страна може да се позове на това мълчаливо съгласие пред съда или пред Португалската адвокатска колегия в зависимост от исканата форма на правна защита — вж. член 25 от Закон № 34/2004.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Необходимите формуляри за подаване на молба за правна защита под формата на правен съвет или друга форма на правна помощ, включително формулярът за подаване на молба за правна помощ в друга държава членка, могат да бъдат свалени от уебсайта на Службата за социална сигурност на Португалия [тук \(на португалски език\)](#).

7 Кой документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Списъкът на документите, които трябва да се приложат към молбата, можете да намерите в „Правна защита — Практическо ръководство“ (*Guia Prático Protecção Jurídica*), издадено от Института за социална сигурност на Португалия (*Instituto da Segurança Social, I.P.*), и публикувано на страницата „Практически ръководства“ (*Guias Práticos*) на неговия уебсайт, достъпен чрез някоя от следните връзки:

[уебсайт на Институт за социална сигурност на Португалия](#)

[Правна защита — Практическо ръководство \(на португалски език\)](#)

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбата и приложените към нея документи могат да бъдат подадени лично или изпратени по пощата, по факс или електронна поща до някоя от службите на Института за социална сигурност, която пряко обслужва гражданите.

Списъкът на централните офиси на службите за социална сигурност за всеки район и съответно техните адреси, номер на факс и адрес на електронна поща можете да намерите [тук \(на португалски език\)](#).

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

В решението за предоставяне на правна помощ трябва да се уточнява какви са одобрените форми на правна помощ, като това решение е отговорност на висшия ръководител на отдела за социална сигурност за района, в който молителят пребивава или е установен. В случаите когато молителят е лице, което не пребивава в Португалия, решението се взема от висшия ръководител на отдела за социална сигурност, към който е подадена молбата — вж. членове 20 и 29 от Закон № 34/2004.

Съгласно член 26 от Закон № 34/2004 молителите трябва да бъдат уведомявани за решенията, с които техните молби за правна помощ се одобряват. По принцип такова уведомление се изпраща на адреса, посочен от молителя във формуляра като адрес за кореспонденция.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Когато се определя правен съветник от името на молителя, последният се уведомява за адреса на кантората на въпросния правен съветник и също се информира, че негово задължение е да сътрудничи изцяло на правния съветник, като при липса на такова сътрудничество съществува риск правната помощ да бъде прекратена.

За да бъде приложима правната помощ под формата на цялостно или частично освобождаване от съдебни такси и свързани с делото разходи, направени в хода на съдебното производство, молителят трябва да представи документ, доказващ, че помощта е предоставена в рамките на срока за плащане на съдебните такси.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Правният съветник се назначава от Португалската адвокатска колегия, която уведомява молителя съгласно членове 30 и 31 от Закон № 34/2004.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Правната помощ покрива разходите, посочени в член 16 от Закон № 34/2004, които са:

съдебни такси и други разходи, свързани с делото;

плащане на възнагражденията на правните съветници;

плащане на възнагражденията на назначените от съда правни съветници;

плащане на съдебните такси и другите разходи, свързани с делото, на вноски;

плащане на възнагражденията на правните съветници на вноски;

плащане на възнагражденията на назначените от съда правни съветници на вноски;

разходи на назначените от съда съдебни изпълнители;

плащане на разходите, породени от факта, че делото е трансгранично по характер, при дела, когато молителят пребивава в друга държава членка.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Съгласно член 29, параграфи 4 и 5 от Закон № 34/2004 всички останали разходи трябва да бъдат заплатени от молителя. Това не засяга правото на молителя да бъде обезщетен за разходите на страните съгласно член 26 от Наредбата за съдебните разходи, ако молителят спечели делото.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Да, правната помощ продължава да се предоставя при обжалване и покрива всички последващи производства, свързани с делото, за което е предоставена правната помощ. Правната помощ също е приложима и по делото в главното производство, когато е предоставена за някое от свързаните производства. Правната помощ продължава да се предоставя също и при всички производства за принудително изпълнение, произтичащи от съдебни решения, постановени в производства, за които правната помощ е била предоставена — вж. член 18 от Закон № 34/2004.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Да, правната помощ може да бъде отменена изцяло или частично преди приключване на производството в случаите, предвидени в член 10 от Закон № 34/2004. Това се прилага в случаите, когато молителят или членове на неговото семейство впоследствие придобият достатъчно финансови средства. В този случай задължение на молителя е да декларира, че е в състояние да се справи изцяло или частично без правна защита, като в противен случай той подлежи на съответните санкции.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Ако отделът за социална сигурност реши да отхвърли молбата изцяло или частично, той трябва да уведоми молителя в писмена форма за своето намерение, като предостави на молителя 10 дни за отговор. Заедно със своя отговор молителят може да представи документи, които са липсвали или които служат за потвърждение на неговите доводи. Ако молителят не отговори в срок от 10 работни дни, решението става окончателно, като на молителя не се изпраща допълнително писмо — вж. член 37 от Закон № 34/2004, който препраща към португалския Административнопроцесуален кодекс (*Código do Procedimento Administrativo*).

Молителят може да обжалва пред съда решението, взето от отдела за социална сигурност. В този случай в срок до 15 дни молителят трябва да подаде писмена молба за обжалване на решението до отдела за социална сигурност, който е взел решението. Отделът за социална сигурност може да отмени решението. Ако решението не бъде отменено, отделът за социална сигурност трябва да отнесе делото пред съда — вж. членове 26—28 от Закон № 34/2004.

1 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

Да, искането за правна помощ може да доведе до спиране на давностния срок.

Когато се подава молба за правна помощ под формата на назначаване на правен съветник и документът, потвърждаващ тази молба, е присъединен към производството, давностният срок се прекъсва пет дни след датата на подаване на молбата за правна помощ (член 33, параграф 4 от Закон 23/2004 от 29 юли 2004 г. и член 323, параграфи 1 и 2 от Гражданския кодекс).

Вижте част от съдебната практика, публикувана по този въпрос тук:

— Апелативен съд на Лисабон (*Tribunal da Relação de Lisboa*)

[Processo 439/11.5TTLRs.L1-4](#)

[Processo 7637/17.7T8LSB.L1-2](#)

— Върховен съд (*Supremo Tribunal de Justiça*)

[Processo 31/14.3TTCBR.C3.S1](#)

N.B.:

Звеното за контакт по граждански въпроси към Европейската съдебна мрежа, съдилищата или други субекти и органи не са обвързани от информацията, съдържаща се в настоящия информационен документ. Необходимо е също да се прочетат действащите правни текстове. Те подлежат на редовни актуализации и развиващо се тълкуване в съдебната практика.

Последна актуализация: 13/03/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.